

SELETUSKIRI

maaeluministri määruse „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise energia- ja ressursisäästlikumaks muutmise toetus“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määrus „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise energia- ja ressursisäästlikumaks muutmise toetus“ kehtestatakse kalandusturu korraldamise seaduse (edaspidi *KTKS*) § 19 lõike 1 alusel.

Määruses kehtestatakse „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020“ (edaspidi *rakenduskava*) meetme „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemine“ raames kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise energia- ja ressursisäästlikumaks muutmise toetus (edaspidi *toetus*) andmise tingimused ja kord.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Maaeluministeeriumi kalamajandusosakonna turukorralduse ja kaubanduse büroo peaspetsialist Maarja Purik (tel 625 6223), juriidilise ekspertiisi eelnõule tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Gregori Palm (tel 625 6206) ning keeleliselt toimetas eelnõu sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (tel 625 6523).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu §-ga 2 sätestatakse toetuse raames toetatavad tegevused ja toetuse vorm.

Eelnõu § 2 lõige 1 sätestab toetatavad tegevused, milleks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006 ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1255/2011 (ELT L 149, 20.05.2014, lk 1–66) artikli 69 lõike 1 punktis a nimetatud tegevused, mis aitavad säästa energiat või vähendada mõju keskkonnale (sh investeeringud jäätmete töötlemisse). Toetuse andmise eesmärk on suurendada ettevõtja energiasäästu ja ressursitootlikkust säästlikemate tehnoloogiate ja lahenduste kasutuselevõtu kaudu, vähendades seejuures käitlemisettevõtete mõju keskkonnale. Ressursitootlikkus on materjalide kasutuse efektiivsust väljendav näitaja, mis näitab, kui palju lisandväärtust luuakse mingi ühiku materjali kasutamisel. Seega on toetuse eesmärk nii energiasäästu suurendamine kui ka ettevõttes kasutatavate ressursside ehk materjalide (vesi, tooraine, küte, jäätmed jm) efektiivsem kasutamine.

Energiatõhususe parandamiseks on mitmeid põhjuseid. Energia efektiivsema kasutamisega kaasneb oluline rahaline kokkuhoid ja emissioonide vähenemine. Parandades hoonete, tööstuslike protsesside ja transpordi energiatõhusust on vastavalt Rahvusvahelisele Energiaagentuuri uuringutele võimalik vähendada maailma energiavajadust 2050. aastaks ühe kolmandiku võrra ja seeläbi kontrollida globaalset kasvuhoonegaaside emissiooni. Toetust antakse energia- või ressursiauditi põhineva energia- või ressursisäästulahenduse rakendamise eest kalakäitlemisehitistes. Säästulahendused peavad olema nimetatud ja välja toodud energia- või ressursiauditi aruandes. Toetust saab taotleda vaid auditeeritud kalakäitlemisettevõtte.

Eelnõu § 2 lõige 2 sätestab toetuse vormi. Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde kasutatakse toetuse andmiseks toetustena, auhindadena, tagastatava abina, rahastamisvahenditena või nende kombinatsioonina. Toetuse raames antakse toetust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), artikli 67 lõike 1 punktis a sätestatud vormis. Nimetatud vorm on tegelikult tehtud ja välja makstud rahastamiskõlblike kulude hüvitamine ning kindlamääraline rahastamine.

Eelnõu §-ga 3 sätestatakse toetuse suurus ja omafinantseeringu minimaalne määr.

Eelnõu § 3 lõige 1 sätestab omafinantseeringu minimaalse määra, milleks on 50% toetatava tegevuse abikõlblikust maksumusest. See tähendab, et toetuse taotleja peab katma vähemalt 50% tehtavast investeeringust ise.

Eelnõu § 3 lõige 2 sätestab toetuse maksimaalse suuruse ühes taotlusvoorus taotleja kohta, mis ei tohi olla suurem kui:

- 1) taotleja viimase kinnitatud majandusaasta aruande omakapitali suurus. Toetuse maksimaalne suurus ühes taotlusvoorus ei tohi ületada taotleja ettevõtte viimase kinnitatud majandusaasta aruande omakapitali suurust. PRIA juhindub viimasest saadaolevast kinnitatud majandusaasta aruandest;
- 2) taotleja viimase kolme kinnitatud majandusaasta aruande keskmine müügitulu kalakäitlemise tegevusalal. Taotlejal tuleb esitada viimase kolme kinnitatud majandusaasta aruande keskmine müügitulu, mille ta on saanud kalakäitlemise tegevusalalt (juhul, kui taotlejal peaks olema lisaks kalakäitlemisele veel mõni teine tegevusala, siis müügitulu neilt tegevusaladelt ei arvestata) ehk toetuse maksimaalne suurus ühes taotlusvoorus ei tohi ületada taotleja ettevõtte viimase kolme kinnitatud majandusaasta aruande keskmist müügitulu. Kui taotleja majandusaasta aruandest ei selgu müügitulu tegevusalade lõikes, siis on PRIA-l õigus küsida taotlejalt täiendavaid tõendeid kalakäitlemise tegevusalalt saadud müügitulu kohta. Kui ettevõtte on sedavõrd uus, et kolme viimast kinnitatud majandusaasta aruannet ei ole, siis juhindub PRIA viimasest saadaoleva aasta kinnitatud majandusaasta aruandest. Näiteks kui ettevõtte on tegutsenud 2015. aastast ning omab kinnitatud majandusaasta aruandeid vaid 2015. ja 2016. aasta kohta, siis juhindub Põllumajanduse ja Registre Informatsiooni Amet (edaspidi *PRIA*) neist. Füüsilisest isikust ettevõtja, kellel ei lasu kohustust esitada majandusaasta aruandeid, on kohustatud esitama PRIA-le oma müügikäibe suurust tõendavaid dokumente;
- 3) 500 000 eurot. Maksimaalset toetuse suurust arvestatakse taotleja mitte taotluse kohta põhjusel, et üks taotleja võib esitada mitu taotlust, juhul, kui tal on mitu kalakäitlemisettevõtet. Sellisel juhul arvestab PRIA maksimaalset toetuse suurust taotleja mitte taotluse kohta.

Toetuse eesmärk on toetada nende tootmisüksuste energia- ja ressursisäästlikumaks muutmist, mis on juba töös ning tootmisega aktiivselt tegelevad ja mis omavad käivet. Vastrajatud või ehitusjärgus olevad käitlemisüksused ei ole toetuse sihtrühm.

PRIA lähtub toetuse maksimaalse suuruse määramisel väiksemast näitajast, näiteks kui taotleja ettevõtte omakapital on müügitulust suurem, siis on müügitulu väärtus toetuse maksimaalseks suuruseks, või kui omakapital on väiksem kui müügitulu, siis arvestatakse toetuse maksimaalset suurust omakapitali väärtusest juhindudes.

Sellised nõuded on kehtestatud põhjusel, et taotlema tuleksid vaid need ettevõtjad, kes on suutelised planeeritavad investeeringud ellu viima. Eesmärk on, et nõrgema bilansiga ettevõtted, kelle võimekus omafinantseeringu panustamisel on tagasihoidlikum, ei võtaks võimalust teistelt

tugevama bilansiga ettevõtetelt, sest taotlemisel rakendub paremusjärjestus. Ettepanek siduda omakapitali ja keskmise müügitulu nõue toetuse maksimaalse suurusega tuli Eesti kalakäitlemisettevõtteid ühendavalt Eesti Kalaliidult.

Eelnõu §-ga 4 sätestatakse abikõlblikud kulud.

Eelnõu § 4 lõige 1 sätestab abikõlblike kulude loetelu. Abikõlblikud on järgmised kulud:

1) ressursi (sh energiat) säästva seadme soetamise ja kapitalirendi kulud. Siin on silmas peetud lisaks energiasäästlikuma seadme soetamisele ka seadmeid, mis on mõeldud tootmisjääkide kasutamiseks, mis vähendavad esmase ja suurendavad teisese toorme kasutamist tootmisprotsessis;

2) ressursi (sh energiat) säästva seadme paigaldamise kulu;

3) tootmisüksuse renoveerimis- ja ehituskulud kuni 150 000 euro ulatuses. Siin on mõeldud neid ehitus- ja renoveerimiskulusid, mis teevad käitlemisettevõtte energia- ja ressursitõhusamaks. Näiteks kui käitlemisüksuse katus, aknad või seinad on sedavõrd vanad, et suurimad energiakaod toimuvad nende kaudu, siis võib nende väljavahetamistöödeks taotleda toetust kuni 150 000 euro ulatuses. Juhul kui energia- või ressursiauditist selgub vajadus püstitada uus ehitise ning selle vajadus on auditi aruandes põhjendatud, siis on ka uue ehitise toetamine lubatud (eelnimetatud piirmääras);

4) tootmisprotsessis ressursisäästliku (sh energiasäästliku) info- ja kommunikatsioonitehnoloogia lahenduse soetamise ja paigaldamise kulu. Siia alla kuuluvad need info- ja kommunikatsioonitehnoloogia lahendused ja nüüdisaegsed tehnoloogiad, mis võimaldavad kiiresti ja hõlpsalt saada ülevaadet käitlemisüksuses elektrisüsteemide toimivusest, aitavad vähendada katkestusi ja pikendavad seadmete eluiga. Samuti kuuluvad siia nn „targa maja“ süsteemid – seadmete ühendamise ja nende kontrollimine elektriliinide ja andmesidejuhtmete kaudu;

5) ettevalmistava töö raames tehtud tegevused. Ettevalmistavate tööde raames tehtud tegevuste all peetakse silmas mistahes projekteerimistöid (ehitised, rajatised ja seadmed), mis on vajalikud teha enne investeringu tegemist. Eelnõu § 4 lõike 1 punktis 5 on sätestatud ettevalmistava töö raames tehtud kulude osakaal, milleks on kuni 12% toetatava tegevuse abikõlblikust maksumusest.

Kõik eelnimetatud tegevused aitavad kaasa ettevõtete energia- ja ressursisäästlikumaks muutmisele, mille tulemusena langevad ettevõtja tootmiskulud, tekivad uued ja parendatud tooted ja protsessid ning samuti väheneb tootmisüksuste mõju keskkonnale.

Eelnõu § 4 lõige 2 sätestab, et abikõlblik kulu peab olema § 2 lõikes 1 nimetatud tegevuse elluviimiseks vajalik, mõistlik ja majanduslikult otstarbekas ning tehtud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikliga 65, mis reguleerib Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (edaspidi *EMKF*) rahastamiskõlblikkuse aluseid.

Eelnõu § 4 lõige 3 sätestab, et lõikes 1 nimetatud tegevuste elluviimiseks vajalik kulu on abikõlblik, kui see on välja toodud energia- või ressursiauditi aruandes, mis vastab maaeluministri 14. veebruari 2017. a määruse nr 15 „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisettevõtete energia- ja ressursiauditi tegemise toetus“ §-s 10 sätestatud nõuetele. Auditi aruanne, mis tuleb käesoleva määruse § 7 lõike 4 punkti 6 kohaselt esitada koos teiste nõutud dokumentidega PRIA-le, peab koosnema kindlatest osadest, millest selgub käitlemisettevõtte investeringuvajadus ja -suurus. Samuti peab aruandest tervikliku lugemise teel selguma investeringute abil säästetav energia- või ressursisääst ja investeringute tasuvusaeg. Energia- või ressursiaudit peab olema läbi viidud pädevate spetsialistide poolt, auditeid teostanud ettevõtted peavad olema registreeritud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt peetavasse Majandustegevuse registrisse tegevusalade „Ehitusprojekti ekspertiis ja ehitise audit“ või „Ehitise audit“ all.

Eelnõu §-ga 5 sätestatakse mitteabikõlblikud kulud. Abikõlblikud ei ole järgmised kulud:

- 1) käibemaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 69 lõike 3 punktis c sätestatud juhtudel, välja arvatud juhtudel, kui see ei ole riigi käibemaksuõiguse alusel tagasi nõutav;
- 2) taotleja tööjõukulu;
- 3) kinnisvara ostmise või rentimise kulu;
- 4) üld- ja tegevuskulud, kaasa arvatud rendi-, remondi-, kütuse-, palga-, kooolitus-, side- ja veokulud;
- 5) sularahas tehtud kulutused, teenustasu pangatoimingu eest, intress, tagatismakse ja finantsteenusega seotud muu kulu;
- 6) kasutatud seadme ostmise, kapitalirendi ja paigaldamise kulud. Abikõlblik on vaid uute seadmete ost, rent või paigaldamine;
- 7) seadme paigaldamise kulud ilma ostmise või kapitalirendi kuludeta. Paigalduskulud ilma seadme ostu- või rendidokumentideta ei ole abikõlblikud;
- 8) kindlustuskulud;
- 9) kapitalirendi makse, kui asja omandiõigus ei lähe toetuse saajale üle hiljemalt viimase toetusosa maksmiseks, kuid mitte hiljem kui 30. juuniks 2023. PRIA maksab toetuse välja toetuse saajale sellises ulatuses, millises on kapitalirendi makseid tasutud liisinguandjale. Siis saab toetuse saaja ka kapitalirendi puhul kogu määratud toetuse kätte;
- 10) tulumaksuseaduse § 8 tähenduses seotud isikute vahel sõlmitud tehinguga kaasnev kulu. Tulumaksuseaduse kohaselt on isikud omavahel seotud, kui neil on ühine majanduslik huvi või kui ühel isikul on teise üle valitsev mõju. Igal juhul käsitatakse seotud isikutena järgmisi isikuid:
 - abikaasad, elukaaslased või otse- või küljjoones sugulased;
 - ühte kontserni kuuluvad äriühingud äriseadustiku § 6 tähenduses;
 - juriidiline isik ja füüsiline isik, kellele kuulub vähemalt 10% selle juriidilise isiku aktsia- või osakapitalist, häälte koguarvust või kasumi saamise õigusest;
 - isikule kuulub koos teiste temaga seotud isikutega kokku üle 50% juriidilise isiku aktsia- või osakapitalist, häälte koguarvust või õigusest juriidilise isiku kasumile;
 - juriidilised isikud, kelle aktsia- või osakapitalist, häälte koguarvust või kasumi saamise õigusest üle 50% kuulub ühele ja samale isikule või seotud isikutele;
 - isikud, kellele kuulub üle 25% ühe ja sama juriidilise isiku aktsia- või osakapitalist, häälte koguarvust või kasumi saamise õigusest;
 - juriidilised isikud, kelle juhatuse või juhatust asendava organi kõik liikmed on ühed ja samad isikud;
 - tööandja ja tema töötaja, töötaja abikaasa, elukaaslane või otsejoones sugulane;
 - isik on juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige, juhtimis- või kontrollorgani liikme abikaasa või otsejoones sugulane;
- 11) sõiduki soetamiseks või rendikulud. Välistatud on nii liiklusseaduses defineeritud sõidukite (sõidukid, mis on ettenähtud teel liiklemiseks ja mis liiguvad mootori või muul jõul) – isegi siis, kui neid kasutatakse tootmisprotsessi ühe osana – kui ka käitlemisettevõttes kasutatavate tõstukite, laadurite jt abitöömasinate soetamise ja rendikulud;
- 12) trahv, viivis ja muu rahaline karistus ning kohtukulud;
- 13) ettevalmistava töö raames tehtud toetuse taotluse dokumentatsiooni ettevalmistamise kulu, mille maksumus on üle 1500 euro. Käesoleva määruse § 4 lõikes 1 punktis 5 nimetatud ettevalmistavate kulude määra 12%-i hulka kuuluvad ka taotluse dokumentatsiooni ettevalmistamise kulud, mida toetatakse kuni 1500 euro ulatuses ühe taotlusvooru kohta. Ettevalmistavate tööde raames tehtud tegevuste alla kuuluvad ka konsultatsiooni kulud.

Eelnõu §-s 6 sätestatakse hinnapakumuste küsimise tingimused. Toetuse taotlemise korral küsib taotleja üksteisest sõltumatute ettevõtjate käest vähemalt kolm võrreldavat hinnapakumust koos tehniliste tingimuste loeteluga, mis osutavad tehnilisele spetsifikatsioonile (edaspidi *hinnapakumuse*). Taotleja võib küsida alla kolme hinnapakumuse, kui kolme hinnapakumuse küsimine ei ole objektiivselt võimalik (näiteks kui kolme

hinnapakumuse küsimine ei ole võimalik teenuse pakkujate vähesuse tõttu). Väljavalitud hinnapakumuse ei tohi olla põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase töö, teenuse või vara eest tasutava hinnaga. Taotleja ei pea valima odavaimat hinnapakumust, kui see on objektiivselt põhjendatud. Taotleja ei või küsida hinnapakumust endaga seotud isiku käest tulumaksuseaduse § 8 tähenduses.

Eelnõu §-ga 7 sätestatakse toetuse taotlejale ja taotlusele esitatavad nõuded.

Eelnõu § 7 lõige 1 sätestab, kes on toetuse taotleja. Toetust võib taotleda mikro-, väike- või keskmise suurusega ettevõtja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 2 punkti 28 tähenduses, kes tegeleb majandustegevusega kalakäitlemise tegevusalal (edaspidi koos *taotleja*). Väikese ja keskmise suurusega ettevõtja (edaspidi *VKE*) kategoorias loetakse väikesteks need ettevõtted, mis annavad tööd vähem kui 50 inimesele ja mille aastakäive ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 10 miljonit eurot. VKEde kategoorias loetakse mikroettevõtjaks need ettevõtted, mis annavad tööd vähem kui 10 inimesele ja mille aastakäive ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 2 miljonit eurot. Määruse eelnõu laieneb ka mikroettevõtjatele. VKEde kategoorias loetakse keskmise suurusega ettevõtjaks neid ettevõtteid, millel on vähem kui 250 töötajat ja mille aastakäive ei ületa 50 miljonit eurot ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 43 miljonit eurot. Taotleja kalakäitlemisüksusel peab olema Veterinaar- ja Toiduameti (edaspidi *VTA*) väljastatud kehtiv tegevusluba. Tegevusloa olemasolu saab kontrollida VTA [kodulehelt](#). Taotleja ettevõtte kohta peab olema kinnitatud majandusaastaaruanne, kus muu hulgas on kajastatud ettevõtte müügitulu. Taotlejaks peab olema aktiivselt tegutssev ettevõtja, kelle kalakäitlemisüksus on tootnud stabiilselt toodangut.

Eelnõu § 7 lõige 2 sätestab, et kinnisasi ehk kalakäitlemisehitis, millele § 2 lõikes 1 nimetatud tegevuse elluviimiseks toetust taotletakse, peab olema taotleja omandis või on taotleja kasuks seatud hoonestusõigus, kasutusõigus või kasutusvaldus tähtajaga vähemalt viis aastat arvates viimase toetusosa väljamaksmisest. Hoonestusõiguse, kasutusõiguse või kasutusvalduse seadmise kanded peavad olema tehtud kinnistusraamatusse.

Eelnõu § 7 lõige 3 sätestab kehtiva energia- või ressursiauditi olemasolu nõude. Taotlejal peab olema tehtud lõikes 2 nimetatud kinnisasjale nõuetekohane energia- või ressursiaudit, mis ei tohi olla vanem kui kolm aastat. Energia- või ressursiauditi tulemusel peab olema koostatud energia- või ressursiauditi aruanne, mis vastab maaeluministri 14. veebruari 2017. a määruse nr 15 „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisettevõtete energia- ja ressursiauditi tegemise toetus” §-s 10 sätestatud nõuetele. Ehk kui taotlusvoor toimub 2017. aastal, siis audit võib olla teostatud 2016, 2015 ja 2014. aastal. Nimetatud määruse §-s 10 on sätestatud nõuded energia- ja ressursiauditite aruannetele. Toetuse taotlemise eelduseks on tehtud energia- või ressursiaudit, milles on välja selgitatud käitlemisüksuse energia- või ressursikulud ning kokkuhoiukohad. Auditites kajastatud tasuvusanalüüsid erinevatele energia- või ressursisäästumeetmetele annavad ülevaate nendest investeeringutest, mis on kõige hädatarvilikumad teha, et saavutada suurimat energia- ja ressursisäästu. Toetust saab taotleda vaid eelnevatest audititest tulenevate energia- või ressursisäästuprojektide olemasolu puhul. Oluline on märkida, et taotleja esitatav energia- või ressursiaudit ei pea olema tehtud maaeluministri 14. veebruari 2017. a määruses nr 15 „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisettevõtete energia- ja ressursiauditi tegemise toetus“ nimetatud toetuse abil. Taotleja võib energia- või ressursiauditi teha ka toetuseväliselt, kuid taotleja esitatud energia- või ressursiauditis peavad olema olemas oleva vähemalt nimetatud määruse §-s 10 olevad andmed.

Eelnõu § 7 lõige 4 sätestab PRIA-le esitatavate andmete ja dokumentide loetelu. Toetuse taotlemiseks esitab taotleja PRIA-le järgmised andmed (edaspidi *taotlus*):

1) haldusmenetluse seaduse § 14 lõike 3 punktides 1–4 nimetatud andmed, milleks on esitaja nimi, taotluse selgelt sõnastatud sisu, taotluse esitamise kuupäev ja taotleja allkiri ning

haldusakti või muu dokumendi kättetoimetamise soovitatav viis ning selleks vajalikud kontaktandmed;

2) taotleja registrikood;

3) paragrahvis 6 nimetatud hinnapakumused ning § 6 lõigetes 2 ja 3 sätestatud juhtudel asjakohane selgitus. Selgitused peaksid välja tooma need objektiivsed põhjused, miks ei olnud võimalik võtta kolme hinnapakumust või miks ei eelistatud odavaimat hinnapakumust;

4) omafinantseeringut tõendav dokument. Selleks loetakse taotleja kontoseisu väljavõtet taotluse esitamise kuupäevaga, finantseerimisasutusega sõlmitud laenu eellepingut, samuti loetakse omafinantseeringut tõendavaks dokumendiks taotleja taotluse esitamise aastale eelnenud aasta majandusaasta aruannet, milles esitatud omakapitali suurus peab olema vähemalt sama suur kui taotletava toetuse summa ning käibekordaja peab olema vähemalt 1,2. Käibekordaja näitab ettevõtte varade kasutamise efektiivsust ja seda, mitu käibeeurot tuleb ühe varasse investeeritud euro kohta. Samuti loetakse omafinantseeringut tõendavaks dokumendiks taotleja emaettevõttee poolset garantiikirja või laenulepingut taotleja emaettevõttega. Sarnaselt taotleja eelneva aasta majandusaasta aruandega peavad ka emaettevõtte taotluse esitamise aastale eelnenud aasta majandusaasta aruande näitajad vastama samadele kriteeriumitele. Sellise omafinantseeringu tõendamise dokumentatsiooni pakkus välja Eesti Kalaliit, kes lähtus oma otsuses sellest, et taotleja peab olema tugeva bilansiga, kes suudab kavandatavad investeeringud ka ellu viia, vastasel juhul võtaks ta teistelt omafinantseeringusuutlikkusega taotlejatelt taotlusvõimaluse;

5) kinnitus, et taotleja järgib Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõikes 1 nimetatud nõudeid ega ole pannud toime sama artikli lõikes 3 nimetatud pettust;

6) energia- või ressursiauditi aruanne. Aruanne peab vastama maaeluministri 14. veebruari 2017. a määruse nr 15 „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisettevõtete energia- ja ressursiauditi tegemise toetus“ § 10 lõikes 1 või 2 esitatud nõuetele;

7) toetatava tegevuse raames tehtavate investeeringute tegevuskava, milles sisalduvad energia- või ressursiauditi aruandes nimetatud energia- või ressursisäästu valikud, valikute põhjendus ning taotlejapoolne ülevaade omafinantseeringu allikast. Taotleja koostatud ülevaatlik planeeritavate investeeringutööde tegevuskava annab PRIA-le parema ettekujutuse sellest, mis on taotleja prioriteedid energia- või ressursiauditi põhinevate tulemuste elluviimisel. Näiteks kui auditi aruanne toob välja kümme erinevat säästuvarianti ja taotleja valib neist ühe või kaks, siis on tegevuskavas välja toodud põhjendus, miks soovib taotleja teha just neid töid ja mitte teisi või kõiki;

8) ehitusloa ära kiri ja väljavõte ehitise põhiprojekti põhijoonistest, kus muu hulgas kajastuvad kavandatava ehitise asendiplaani, arhitektuuri, tehnosüsteemide ja välisvõrkude lahendused, ning väljavõte projekti seletuskirjast koos kooskõlastustega, kui toetatava tegevuse elluviimisel ehitatakse ehitis;

9) keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse §-s 7 nimetatud tegevusloa ning keskkonnamõju hindamise aruande ära kiri, kui toetatava tegevuse elluviimiseks on vajalik keskkonnamõju hindamine.

Eelnõu § 7 lõige 5 sätestab ettenähtud tähtaja, millal taotleja esitab PRIA-le taotluse. Toetuse taotlemiseks esitab taotleja PRIA-le taotluse selleks ettenähtud tähtajal. PRIA teatab taotluse esitamise tähtaja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded arvestusega, et teate avaldamise ja taotluse esitamise tähtaja alguse vahele jääks vähemalt 30 kalendripäeva.

Eelnõu § 7 lõige 6 sätestab, et taotleja peab vastama KTKS-i § 27 lõikes 2 nimetatud nõuetele. Need on järgmised: taotlejal on tegevuse elluviimiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 125 lõike 3 punktis d nimetatud suutlikkus; riigiabi või vähese tähtsusega abi taotlemise korral ei ole taotleja raskustes ettevõtja; taotleja on varem riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tagasi maksnud; taotleja ei saa sama kulu hüvitamiseks raha riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest; taotleja või tema üle valitsevat mõju omava isiku suhtes ei ole

algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust; residendist taotleja tegevuskoht või mitteresidendist taotleja püsiv tegevuskoht maksukorralduse seaduse tähenduses on või hakkab pärast tegevuse elluviimist olema Eestis; taotleja ei ole toime pannud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõigetes 1 ja 3 nimetatud rikkumist; taotleja või tema üle valitsevat mõju omava isiku kohta ei ole karistusregistrisse kantud karistusandmeid karistusseadustiku §-s 209, 210, 211, 212, 213, 294, 296, 298, 2981 või 3001 sätestatud kuriteo toimepanemise eest.

Eelnõu §-ga 8 sätestatakse taotluse menetlemise tingimused ja kord.

Eelnõu § 8 lõige 1 sätestab, et PRIA kontrollib taotluses esitatud andmete õigsust ja taotluse nõuetekohasust, lähtudes KTKS-i §-st 28 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõikest 5.

Eelnõu § 8 lõige 2 sätestab, et PRIA hindab nõuetekohaseid taotlusi hindamisskaalal järgmiste hindamiskriteeriumite alusel:

- 1) tegevuse põhjendatuse puhul hinnatakse, kas taotluses kavandatav tegevus suurendab taotleja ettevõtte energiatõhusust. Energiatõhusus on energiakasutuse tõhusus, kasuliku ja kulutatud energia suhe. Tõhus energiakasutus hõlmab tehnoloogiat ja meetmeid, mis vähendavad elektri- ja/või kütusekulu sama otstarbega töö tegemiseks, nt tööstusettevõtete energiaga varustamiseks;
- 2) tegevuse kulutõhususe puhul hinnatakse kavandatud tegevuse eelarve selgust ja mõistlikkust ning omafinantseeringu suurust;
- 3) taotleja suutlikkuse puhul tegevus ellu viia hinnatakse taotleja tegutsemise kogemust kalapüügi- või vesiviljelustoodete käitlejana.

Eelnõu § 8 lõige 3 sätestab, et tegevuse põhjendatuse hindamisel antakse hindepunkte järgmiselt:

- 1) üks punkt, kui energia- või ressursiauditi aruandes nimetatud tegevused viiakse ellu osaliselt ja on määruse § 7 lõike 4 punktis 7 nimetatud tegevuskavas objektiivselt põhjendatud;
- 2) kaks punkti, kui viiakse ellu energia- või ressursiauditi aruandes välja toodud maksimaalset energia- või ressursisäästu võimaldavad tegevused.

Eelistatakse taotlejat, kes viib auditi aruandes viidatud energia- või ressursisäästu lahendustest ellu enim energia- või ressursisäästu saavutavad meetmed. Samuti arvestatakse kui hästi on taotleja enda jaoks läbi mõelnud ja § 7 lõike 4 punktis 7 nimetatud tegevuskavas objektiivselt põhjendanud neid säästumeetmeid, mida ta kavatseb oma ettevõttes rakendada.

Eelnõu § 8 lõige 4 sätestab, et tegevuse kulutõhususe hindamisel antakse üks hindepunkt, kui tegevuse elluviimise kulud on realistlikud võrreldes sama töö või teenuse turuhindadega ning üks lisahindepunkt iga viie protsendi omafinantseeringu eest, mis ületab omafinantseeringu minimaalset määra. Ehk taotleja saab ühe lisapunkti iga täiendava 5% omafinantseeringu eest, mis ületab 50%.

Eelistatakse taotlejat, kes on tehtavasse investeringusse valmis panustama suurema omafinantseeringuga.

Eelnõu § 8 lõige 5 sätestab, et tegevuse elluviimisel hinnatakse taotleja suutlikkust ja antakse hindepunkte järgmiselt:

- 1) üks punkt, kui taotleja on tegutsenud kalapüügi- või vesiviljelustoodete käitlemisega kolm kuni viis aastat;
- 2) kaks punkti, kui taotleja on tegutsenud kalapüügi- või vesiviljelustoodete käitlemisega kuus kuni kümme aastat;
- 3) kolm punkti, kui taotleja on tegutsenud kalapüügi- või vesiviljelustoodete käitlemisega kauem kui kümme aastat.

Eelistatakse taotlejat, kes on majandustegevusega kalakäitlemise valdkonnas tegutsenud stabiilselt ja pikaajaliselt.

Eelnõu § 8 lõige 6 sätestab, et PRIA hindab nõuetekohaseid taotlusi ja moodustab taotluste paremusjärjestuse, lugedes paremaks sellise taotluse, mis on saanud suurema koondhinde. Taotluse koondhinne saadakse hindepunktide liitmise teel. Võrdse koondhindega taotluste korral eelistatakse varem esitatud taotlust.

Eelnõu §-ga 9 sätestatakse taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine.

Eelnõu § 9 lõige 1 sätestab, et nõuetekohase taotluse rahuldamise otsuse teeb PRIA KTKS-i § 30 lõike 4 punkti 3 alusel ning taotluse rahuldamata jätmise otsuse teeb PRIA KTKS-i § 30 lõikes 9 sätestatud alustel, mis on järgmised:

- 1) fondi toetuse taotleja, taotlus või kavandatav tegevus ei vasta vähemalt ühele nõudele, mis on esitatud taotlejale, taotlusele või toetatavale tegevusele;
- 2) toetuse taotleja ei täida KTKS-i § 27 lõikes 5 sätestatud kohustusi;
- 3) taotluses on esitatud valeandmeid või taotleja mõjutab taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil;
- 4) nõuetekohane taotlus ei kuulu rahuldamisele KTKS-i § 30 lõike 4, 7 või 8 kohaselt.

Eelnõu § 9 lõige 2 sätestab, et kui taotluse täies ulatuses rahuldamine ei ole põhjendatud, sest taotluses sisalduvad mitteabikõlblikud kulud, võib PRIA taotleja nõusolekul toetuse summat vähendada tingimusel, et saavutatakse tegevuse eesmärgid. Kui taotleja ei ole nõus toetuse summa vähendamisega, tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus.

Eelnõu § 9 lõige 3 sätestab, et taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse teeb PRIA hiljemalt 45 tööpäeva jooksul arvates taotluse esitamise tähtaja lõppemisest.

Eelnõu § 9 lõige 4 sätestab, et PRIA teeb taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse taotlejale teatavaks kümne tööpäeva jooksul arvates otsuse tegemisest.

Eelnõu §-ga 10 sätestatakse toetuse maksmise tingimused ja kord.

Eelnõu § 10 lõige 1 sätestab, et toetust makstakse üksnes abikõlblike kulude hüvitamiseks ja tingimusel, et toetuse saaja on tegevuse elluviimisel järginud kõiki ettenähtud nõudeid.

Eelnõu § 10 lõige 2 sätestab, et tööd ja teenused, mille kulude hüvitamiseks taotletakse toetuse makse tegemist, peavad olema lõpetatud ning toetuse saaja peab olema need vastu võtnud ja nende eest tasunud.

Eelnõu § 10 lõige 3 sätestab, et toetuse maksmiseks esitab toetuse saaja pärast toetatava tegevuse täielikku või osadena elluviimist ja selle eest täielikult või osadena tasumist PRIA-le järgmised dokumendid:

- 1) selle isiku väljastatud arve-saatelehe või arve ärakiri, kellelt taotleja tellis teenust, ning taotlejapoolset rahalise kohustuse tasumist tõendava maksekorralduse või pangakonto väljavõtte koopia;
- 2) tehtud töö või soetatud vara üleandmist-vastuvõtmist tõendava dokumendi ärakiri;
- 3) kapitalirendilepingu ja maksegraafiku koopia, juhul kui kapitalirendile andja ja toetuse saaja vahel on sõlmitud kapitalirendileping.

Eelnõu § 10 lõige 4 sätestab, et kuludokumendi või rahalise kohustuse tasumist tõendava maksekorralduse või pangakonto väljavõtte koopial näidatud tehingu sisu peab vastama arve väljastanud isiku hinnapakkumusele.

Eelnõu § 10 lõige 5 sätestab, et toetuse viimase osa väljamaksmise taotlemisel pärast toetatava tegevuse elluviimist peab ehitise kohta olema antud ehitise kasutusluba ehitusseaduses sätestatud juhtudel. Juhul kui toetusega ehitatakse ehitise, mille kasutamiseks on ehitusseadustiku kohaselt nõutav kasutusluba, siis tehakse toetuse viimane osamakse üksnes siis, kui ehitise kohta on ehitise kasutusluba antud.

Eelnõu § 10 lõige 6 sätestab, et toetuse saaja võib esitada investeeringu tegemist tõendavad dokumendid koos kuludeklaratsiooniga kuni neljas osas ühe taotluse kohta.

Eelnõu §-ga 11 sätestatakse toetuse maksmine.

Eelnõu § 11 lõige 1 sätestab, et PRIA teeb toetuse maksmise või maksmisest keeldumise otsuse 25 tööpäeva jooksul arvates § 10 lõikes 3 nimetatud nõuetekohaste dokumentide saamisest.

Eelnõu § 11 lõige 2 sätestab, et PRIA teeb toetuse maksmisest keeldumise otsuse toetuse saajale teatavaks kümne tööpäeva jooksul arvates otsuse tegemisest.

Eelnõu § 11 lõige 3 sätestab, et PRIA teeb toetuse makse toetuse saaja arvelduskontole kümne tööpäeva jooksul arvates toetuse maksmise otsuse tegemisest.

Eelnõu §-ga 12 sätestatakse toetuse saaja kohustused.

Eelnõu § 12 lõige 1 sätestab perioodi, mille jooksul toetuse saaja viib toetatava tegevuse ellu, sealhulgas esitab PRIA-le kõik tehtava investeeringuga seotud kuludokumendid. Selleks on 18 kalendrikuud (1,5 aastat) arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

Eelnõu § 12 lõige 2 sätestab, et toetuse saaja jätkab toetuse abil elluviidud investeeringute sihipärasest kasutamist vähemalt viie aasta jooksul arvates viimase toetusosa maksmisest.

Eelnõu § 12 lõige 3 sätestab, et toetuse saaja kasutab toetust sihtotstarbeliselt ja mõistlikult ning kõige säästlikumal viisil, järgides toetatava tegevuse elluviimisel KTKS-is ja selles määruses sätestatud asjakohaseid nõudeid.

Eelnõu § 12 lõige 4 sätestab, et toetuse saaja tagab, et toetatava tegevuse kulusid kajastavad kulu- ja maksedokumendid on tema muudest kulu- ja maksedokumentidest selgelt eristatavad. Selline nõue tagab olukorra, kus toetuse abil tehtud kulutused on selgelt eristatavad ettevõtte teistest kuludest ja tegevustest.

Eelnõu §-ga 13 sätestatakse dokumentide säilitamine.

Eelnõu § 13 lõige 1 sätestab, et toetuse andmisega seotud andmeid, dokumente ja muid tõendeid säilitatakse KTKS-i § 34 lõigetes 1 ja 2 sätestatud tähtaja jooksul. Toetuse andmisega seotud andmeid, dokumente ja muid tõendeid säilitatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 140 lõigetes 3–6 sätestatu kohaselt.

Eelnõu § 13 lõige 2 sätestab, et KTKS-i § 34 lõikes 3 sätestatud tähtaja algusest ja lõpust teavitab toetuse saajat PRIA.

Eelnõu §-ga 14 muudetakse maaeluministri 26. jaanuari 2017. a määrust nr 11 „2017. aastal toetatavad „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020” meetmed ja tegevuste liigid” ja täiendatakse 12. punktiga sõnastuses „kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise energia- ja ressursisäästlikumaks muutmise toetus“.

Meedet planeeritakse rakendada 2017. aastal eelarvega 9 000 000 eurot.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nt 2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006 ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1255/2011 (ELT L 149, 20.05.2014, lk 1–66). Samuti on eelnõu kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), sätestatud nõuetega.

4. Määruse mõjud

Määruse jõustumine annab kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisega tegelevatele ettevõtjatele võimaluse taotleda toetust energiat ja ressursse säästvate investeeringute tegemiseks. Ettevõtetes varem tehtud energia- ja ressursikasutuse analüüsid on välja toonud ettevõtete võimalused ressursimahukuse vähendamiseks, mis muudab ettevõtte toimimise kulutõhusamaks. Samuti avaldab see positiivset mõju keskkonnale, sest ressursside parema ärakasutamise tulemusena väheneb keskkonnakoormus. Energia- ja ressursianalüüsi tulemusena on valminud ettepanekud ressursisäästuprojektiks või -projektideks, mida ettevõttel tasuks tegema hakata. Määruse alusel antava toetusega saabki ettevõtja need investeeringud teha ning oma käitlemisüksust energiatõhusamaks muuta.

Toetusmeede edendab nende piirkondade kestlikku ja ühtlasemat arengut, kus kalakäitlemisettevõtted asuvad. Veterinaar- ja Toiduameti andmetel on teavitatud ja tegevusloaga kalakäitlejaid kokku 101, neist Harju- ja Tartumaal asub vastavalt 26 ja 15 (ehk 41%), Pärnumaal tegutseb 17 kalakäitlemisettevõtet. Vaid Võrumaal ja Valgamaal ei ole ühtegi teavitatud kalakäitlemisettevõtet. Teistes maakondades jääb samalaadsete ettevõtete arv 1- 10 vahele.

Määruse jõustumisega antakse märkimisväärne panus rakenduskava V prioriteedi eesmärkide elluviimiseks. V prioriteedi punkt 2 sätestab, et investeeringute töötlemis- ja turustussektorisse soodustamise erieesmärki panustatakse alternatiivenergia ja energiasäästlike tehnoloogiate kasutusele võtmisega. See on kavas saavutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 69 lõike 1 punktides a, c ja f kirjeldatud töötlemise meetme rakendamiseks. Kuna enamik käitlemisüksustest on rajatud üle kümne aasta tagasi, mil energiatõhusus ei olnud esmatähtis, siis toona oli ettevõtete tähelepanu pööratud peamiselt Euroopa Liidu toiduohutusnõuetega vastavusse viimisele.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega seotud kulutused on planeeritud riigieelarvesse. Meetme rakendamiseks on EMKF-i rakendamise perioodil 2014–2020 ette nähtud 9 000 000 eurot, millest 75% ehk 6 750 000 eurot kaetakse EMKF-ist ning 25% ehk 2 250 000 eurot Eesti Vabariigi eelarvest.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati tutvumiseks ning ettepanekute tegemiseks kalapüügi- ja vesiviljelusettevõtjaid esindavatele erialaliitudele (Eesti Kalaliit, Eesti Kalurite Liit), kalapüügi- ja töötlemisega tegelevatele tootjaorganisatsioonidele ning PRIA-le. Nende esitatud ettepanekutega on arvestatud.

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Keskkonnaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Rahandusministeeriumile. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja Keskkonnaministeerium ei kandnud ettenähtud tähtaja jooksul eelnõude kooskõlastamise infosüsteemi kirja eelnõu heakskiitmise või eelnõuga põhjendatult mittenõustumise kohta ega taotlenud ka tähtaja pikendamist. Seega on eelnõu loetud eelnimetatud ministeeriumite poolt kooskõlastatuks.

Rahandusministeeriumilt laekus 3 kommentaari, millega arvestasime.

(allkirjastatud digitaalselt)

Illar Lemetti

Kantsler